

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 26P/43/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723210898
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Salajová
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2024:8723210898.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad, sudkyňou JUDr. Zuzanou Salajovou, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. deti: A. B., nar. XX. XX. XXXX a C. B., nar. XX. XX. XXXX, obe trvale bytom D. D. E., D. XX/XX, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, soc. vecí a rodiny Kežmarok, deti rodičov – matky: F. F., G. E., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D. D. E., D. XX/XX, a otca: A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom mesto H., o návrhu matky na zvýšenie výživného pre mal. deti, takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok Okresného súdu Kežmarok č. k. 3P/188/2017 - 50 z 15. 11. 2018 v časti úpravy vyživovacej povinnosti tak, že zvyšuje výživné na maloletého A. B., nar. XX. XX. XXXX, zo sumy 50 eur mesačne na sumu 100 eur mesačne a na maloletú C. B., nar. XX. XX. XXXX, zo sumy 30 eur mesačne na sumu 100 eur mesačne, ktoré je otec A. B., nar. XX. XX. XXXX, povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred matke F. F., nar. XX. XX. XXXX, a to za obdobie od podania návrhu, t. j. od 28. 08. 2023, do budúcnosti, odo dňa doručenia tohto rozsudku otcovi.

II. Dlžné výživné pre obe maloleté deti za obdobie od 28. 08. 2023 do 15. 01. 2024 v sume 615,44 eur povoľuje otcovi splácať v pravidelných mesačných splátkach po 40 eur mesačne, počnúc mesiacom marec 2024, spolu s bežným výživným, vždy do 15. dňa v mesiaci matke, až do úplného zaplatenia dlhu, a to pod stratou výhody splátok.

III. Ostatné časti rozsudku Okresného súdu Kežmarok č. k. 3P/188/2017 - 50 z 15. 11. 2018 ostávajú nezmenené.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka, matka maloletých detí podala dňa 28. 08. 2023 na tunajší súd návrh na zmenu rozhodnutia a zvýšenie výživného na mal. syna a mal. dcéru, na každé na 100 eur mesačne.

2. Podaný návrh odôvodnila tým, že súdom určené výživné na dcéru v sume 30 eur mesačne a na syna 50 eur mesačne v súčasnej dobe ani na pokrytie základných potrieb maloletých detí. U oboch mal. detí došlo k zmene v tom, že už aj dcéra nastúpila do školy, dokonca už študuje na druhom stupni, rovnako aj syn nastúpil už na druhý stupeň ZŠ, teda u oboch detí došlo k nástupu na vyšší stupeň vzdelania. Otec si dobrovoľne neplní vyživovaciu povinnosť, deťom je vyplácané náhradné výživné a rovnako žiadnou sumou neprispieva deťom ani nad rámec súdom určeného výživného. Ďalším dôvodom je aj čas, ktorý uplynul od posledného rozhodnutia a výrazný nárast cien. Súčasne otec sa s maloletými deťmi nestretáva, všetku osobnú i finančnú starostlivosť zabezpečuje výlučne ona sama.

3. Otec sa k podanému návrhu nevyjadril.

4. Na informatívnom stretnutí konanom dňa 24. 10. 2023 matka zotrvala na podanom návrhu, z dôvodu zvýšenia výdavkov oboch maloletých detí, ktoré vo svojej výpovedi špecifikovala. Otec sa IS nezúčastnil, nakoľko sa mu nepodarilo doručiť predvolanie a návrh.

5. Súd vo veci nariadil pojednávane, ktorého sa zúčastnila matka a kolízny opatrovník. Otec sa na pojednávane nedostavil, predvolanie mu bolo doručené a svoju neúčast' ospravedlnil na výsluchu konanom dňa 17. 01. 2024, kde súčasne uviedol, že súhlasí, aby súd pojednával a rozhodol aj v jeho neprítomnosti.

6. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky, výsluchom kolízneho opatrovníka, zápisnicou o výsluchu otca zo dňa 17. 01. 2024 a oboznámením sa s listinnými dôkazmi, najmä návrhom, rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č. k. 3P/188/2017 - 50 z 15. 11. 2018, rodnými listami mal. detí, príkazom na zatknutie sp. zn. KK-11T/16/2023, zápisnicou z informatívneho stretnutia z 24. 10. 2023, oznámením o odvolaní pátrania zo 07. 01. 2024, príkazom Okresného súdu Poprad sp. zn. 11T/16/2023 zo 06. 01. 2024, zápisnicou o zatknutí osoby z 05. 01. 2024, správou ÚPSVaR Kežmarok, odboru služieb zamestnanosti, z 15. 01. 2024, úradným záznamom z telefonického hovoru zo 16. 01. 2024, úradným záznamom z telefonického hovoru zo 17. 01. 2024, odpoveďami na lustrácie účastníkov v Registri obyvateľov SR, registri Sociálnej poisťovne, centrálnom registri správnych deliktov a priestupkov, odpisy z registra trestov, odpoveďou na lustráciu otca v databáze súdov, potvrdením ÚPSVaR Spišská Stará Ves o poberaní náhradného výživného matkou za nezaplatené výživné za rok 2023 a mesiac január 2024, potvrdením ÚPSVaR Spišská Stará Ves o poberaní prídavkov na deti matkou za rok 2023 a január 2024, správou ÚPSVaR Kežmarok z 18. 01. 2024 a zistil nasledovné.

7. Matka vo svojej výpovedi na pojednávaní zotrvala na podanom návrhu a aj naďalej žiadala, aby súd zvýšil výživné na maloleté deti, a to na každé dieťa na sumu 100 eur mesačne od podania návrhu. Ďalej uviedla, že naposledy bolo výživné upravené v roku 2018. Otec jej na výživu detí neplatil, poberá náhradné výživné. Voči otcovi mal. detí sa vedie trestné konanie pre neplatenie výživného. Nie je v kontakte s deťmi, ani telefonicky, ani v osobnom. Deti sa na otca nepýtajú. Raz prispel sumou 500 eur minulý rok na birmovku pre syna. Výdavky na mal. A. tvoria výdavky na oblečenie 80 eur mesačne, strava doma 120 – 130 eur mesačne, obedy v škole má bezplatné, kredit 7 eur mesačne, hygiena 20 eur mesačne, výlety a exkurzie po stredných školách 30 eur mesačne, výdavky na školské pomôcky 20 – 30 eur mesačne (pracovné zošity), triedny fond a začiatok šk. roka 60 eur ročne, fitko 20 eur mesačne. Syn chce ísť na technickú strednú školu do Popradu. Bude musieť byť na internáte, pretože Poprad je od miesta bydliska maloletého ďaleko cca. 60 km. Aj druhú školu, ktorú si dal ako poisťku, je v Poprade. Matej nenavštevuje krúžky. Má iné voľnočasové aktivity, chodí do fitka. Výdavky mal. C. pozostávajú zo stravy 60 eur mesačne, hygieny 20 eur mesačne, niekedy aj viac, nakoľko má atopický ekzém, pričom maste stoja 30 eur, oblečenia 50 eur mesačne, výtvarnej výchovy 10 eur mesačne, kreditu na telefón 7 eur mesačne, výletov 20 – 30 eur ročne, okuliarov 80 eur jednorazovo, školských potrieb 20 eur. Minulý rok mala výdavky so školou v prírode a plaveckým výcvikom 150 eur + vreckové, zvyšok doplatila škola, pretože celkovo to stálo 300 eur. Jej príjem je 380 eur mesačne, pretože je na rizikovitom tehotenstve a je PN + rodinné prídavky vo výške 180 eur. Žije v spoločnej domácnosti s manželom, spolu majú jedno dieťa a čakajú ďalšie. Žijú v jeho rodičovskom dome. Inkaso platia vo výške 130 eur mesačne, internet a TV 20 eur mesačne, kredit na telefón 20 eur, pohonné hmoty 100 eur mesačne (na nákup potravín, cesta do mesta, cesta do Smokovca na kontrolu k lekárovi a pod.), 800 eur mesačne je výdavok na stravu pre celú rodinu. Najmladšie dieťa má tri roky. Na ošatenie, obuv a hygienu má výdavok cca. 50 – 60 eur mesačne. Manžel je zamestnaný a jeho príjem je cca. 1 200 – 1 300 eur mesačne. Pracuje v Spišskej Starej Vsi, nemá výdavky s cestovaním do práce. Jej zdravotný stav je dobrý. Naposledy pracovala som v Kežmarku, s čím mala cestovné výdavky. Je zamestnaná na dobu neurčitú. Otec mal. detí neplatí ani to, čo má. O deti sa nezaujíma. Ešte počas manželstva bol nezodpovedný, požíval alkoholické nápoje a nedával im peniaze. Výpltný termín žiadala k 15. dňu v mesiaci.

8. Kolízny opatrovník vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedol, že s podaným návrhom na zvýšenie výživného súhlasí, nakoľko je to v záujme maloletých detí. Ďalej uviedla, že matka má deti v celodennej starostlivosti, sama znáša všetky výdavky spojené so starostlivosťou, preto navrhol, aby súd matke vyhovel v plnej výške výživného, ako to uviedla v návrhu. Súčasne otec sa o deti vôbec nezaujíma, neplatí výživné a matke je vyplácané náhradné výživné.

9. Otec sa informatívneho stretnutia ani pojednávania nezúčastnil, súd však otca vypočul samostatne dňa 17. 01. 2024, o čom spísal zápisnicu o vylúčení, kde otec uviedol, že s navrhovanou výškou výživného nesúhlasí. Navrhol, aby výživné na syna ostalo nezmenené v sume 50 eur a na dcéru by zvýšil výživné z 30 eur na 40 eur mesačne. Ďalej uviedol, že momentálne je nezamestnaný, nemá žiadnu prácu a ani žiaden príjem. Nie je ani v evidencii uchádzačov o zamestnanie, pretože pre 60 eur mesačne nemá na to nervy, aby behal po Kežmarku. Má však prisľúbenú prácu v Poľsku, kde bude mesiac, potom sa vráti späť do Kežmarok. Chodí predávať zemiaky, brikety, zeleninu. Príde do Poľska po tovar a potom to na Slovensku predá. Poliak príde s tovarom sem, on to tu predá a s Poliakom ide späť do Poľska. Mzdu za túto prácu nepovedal. Naposledy pracoval niekedy minulého roka, príjem nemal vysoký, no jemu postačoval. Pracoval na košari. Jeho zdravotný stav nie je dobrý, pretože mal epileptické záchvaty, no momentálne sa nelieči, na kontroly k lekárom nechodí, nemá na to peniaze. A teraz mu to prešlo. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie je stredné odborné učilište, no výučný list nemá, pretože ho pred skúškami zo školy vyhodili. Deťom na výživu neprispieval a neprispieva ani teraz, akurát minulý rok poslal matke pre syna 500 eur, inou čiastkou neprispel. S maloletými deťmi nie je v kontakte, pretože im matka zakazuje sa s ním kontaktovať. So synom sa kontaktoval cez sociálne siete, no matka ho zablokovala. Jeho výdavky sú minimálne, 20 eur mesačne a výdavky na telefón. Ak nemá peniaze, pomáhajú mu ich platiť kamaráti, a to vrátane všetkých nevyhnutných. Toho času je na ulici, preto žiadal zásielky doručovať na mesto Kežmarok. Na záver uviedol, že v apríli má na Okresnom súde Poprad, pracovisko Kežmarok, termín hlavného pojednávania ohľadom neplatenia výživného. Iné vyživovacie povinnosti nemá. Na úrade práce nie je zaevidovaný veľmi dlho, už asi päť rokov. Za ten čas pracoval iba sezónne, brigádnicke. Tento rok vôbec nepracoval. Epileptické záchvaty teraz nemá, nemá žiadne iné ochorenia a teraz je jeho stav stabilizovaný. Preto žiadal, aby výživné na syna ostalo 50 eur a na dcéru by sa zvýšilo na 40 eur.

10. Podľa správy ÚPSVaR KK zo dňa 18. 01. 2024 z preverenia aktuálneho stavu mal. detí, maloleté deti boli rozhodnutím súdu zverené do osobnej starostlivosti matky, ktorá im zabezpečuje celodennú starostlivosť. Toho času žije v spoločnej domácnosti so svojim manželom a deťmi v rodinnom dvojpodlažnom dome, kde obývajú horné poschodie. Deti majú v tejto domácnosti vytvorené vhodné podmienky pre svoj zdravý vývoj a vývin. Matka je zamestnaná ako kuchárka na ZŠ H. v Kežmarku. Toho času je na rizikovitom tehotenstve. Ďalej špecifikovali výdavky mal. detí i matky, ktoré sú totožné ako uviedla matka na IS. Deti sú žiakmi ZŠ v D. D. E., 5. a 9. ročník. Deti sa s otcom nechcú stretávať. S otcom mal. detí sú rozvedení od roku 2018, pričom dôvodom bolo týranie a požívanie alkoholických nápojov otcom. Otec na mal. deti žiadnym spôsobom neprispel 5 rokov, vyživovaciu povinnosť si neplní. O deti sa nezaujíma. Matka poberá náhradné výživné. Vzhľadom na vek detí je výška doposiaľ určeného výživného minimálna a nepostačuje pokryť výdavky maloletých. Preto so zvýšením výživného súhlasili.

11. Podľa správy ÚPSVaR KK, Spišská Stará Ves navrhovateľka bola v roku 2023 a január 2024 poberateľkou náhradného výživného na mal. dcéru v sume 30 eur mesačne a na mal. syna 50 eur mesačne. Navrhovateľka poberá aj rodinné prídavky na 3 maloleté deti v sume 180 eur mesačne.

12. Podľa oznámenia ÚPSVaR KK zo dňa 15. 01. 2024 otec nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Naposledy bol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie v období od 18. 09. 2014 do 13. 01. 2016.

13. Podľa lustrácie v registri Sociálnej poisťovne otec v súčasnej dobe nemá žiadneho zamestnávateľa a nie sú mu vyplácané žiadne dávky sociálneho poistenia

14. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodou o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správa majetku maloletého dieťaťa.

Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 65 ods. 1 Zákona o rodine, výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

15. Predmetom tohto konania bol návrh matky na zvýšenie výživného na 2 maloleté deti.

16. Naposledy bolo výživné upravené rozsudkom tunajšieho súd č. k. 3P/188/2017 - 50 zo dňa 15. 11. 2018, ktorým bola otcovi maloletých detí uložená povinnosť prispievať na mal. syna výživné v sume 50 eur mesačne a na mal. dcéru v sume 30 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci matke až do zmeny pomerov. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22. 09. 2019. Už v tom čase súd výšku výživného stanovil s ohľadom na minimálny príjem otca, ktorý dosahoval ako stavebný robotník asi pred rokom späť. Otec sa tejto práce vzdal, žije ako bezdomovec a nejaví záujem o rodinu. V prevyšujúcej časti návrh matky na určenie výživného zamietol, nakoľko žiadala 100 eur na každé dieťa.

17. Súd sa zaoberal návrhom navrhovateľky na zvýšenie výživného na 100 eur pre každé jedno dieťa. Podaný návrh odôvodnila tým, že od poslednej úpravy uplynul jednak aj značný čas, keďže výživné bolo upravené v roku 2018, ďalším dôvodom je skutočnosť, že obe deti už študujú na druhom stupni základnej školy, teda nastúpili na vyšší stupeň vzdelania, ona má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči maloletej dcére a čoskoro jej pribudne ďalšia vyživovacia povinnosť, nakoľko je tesne pred pôrodom. Súčasne vzhľadom na vysokú infláciu výrazne vzrástli výdavky na obe maloleté deti, a syn v novom školskom roku nastupuje na strednú školu, ktorú by chcel navštevovať v Poprade. Otec sa stále správe nezodpovedne, od posledného rozhodnutia nemá stabilnú prácu, ktorú sa ani nesnaží nájsť, žije na ulici, o deti nejaví žiaden záujem, súdom určené výživné neplatí a je jej vyplácané náhradné výživné. Tak ako to vyplýva z ustanovenia § 62 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom je ich zákonnou povinnosťou a táto trvá až do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

18. Súd poukazuje na skutočnosť, že povinnosťou súdu rozhodujúceho o zmene rozhodnutia je vždy skúmať zmenu pomerov, ktorá nastala medzi účastníkmi od posledného rozhodnutia. Zmenou pomerov v zmysle ustálenej súdnej praxe súdov je i plynutie času (v zásade nastáva uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti), pretože maloleté dieťa rastie a

vyvíja sa, s čím sú spojené zvýšené výdavky. Ďalej zmenou je i trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa a pod. Zároveň však súdu v žiadnom prípade neprislúcha hodnotiť, či pôvodne určené výživné bolo primerané, lebo v takomto prípade by dochádzalo k neprípustnej reparácii, už právoplatného rozhodnutia.

19. Pre správne určenie rozsahu vyživovacej povinnosti je dôležité vyhodnotenie zákonných kritérií, a to sú schopnosti a možnosti, majetkové pomery oboch rodičov, ich životná úroveň, osobná starostlivosť o dieťa a vyhodnotenie miery osobnej starostlivosti, vyhodnotenie výdajov rodičov, zhodnotenie oprávnenosti týchto výdajov. Pri povinnom rodičovi vyhodnotí jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, prípadne aj otázku jeho možného zárobku, ak sa vzdá výhodnejšieho zamestnania alebo majetkové prospechu, prípadne, ak berie na seba povinný rodič neoprávnené riziká. Taktiež osobnú starostlivosť matky a tieto plnenia nemateriálnej povahy je potrebné pričítať matke na plnenie vyživovacej povinnosti a premietnuť ich do pomeru, v akom by sa rodičia mali podieľať na úhrade výdajov maloletých, ktoré sú oprávnenými.

20. Pri hodnotení výdajov dieťaťa je potrebné zhodnotiť jeho potreby ako potreby základné, potom potreby, ktoré súvisia s aktivitami, záujmami, potrebami vyššieho vzdelania. Pri každých výdajoch maloletých detí, alebo oprávnených osôb je potrebné mať za to, že základné náklady, ktoré súvisia s ošatením, obuvou, hygienickými potrebami, nákupom drogérie a kozmetiky, nemusia byť exaktne preukázané. Tie sú teda považované za nejaké základné nevyhnutné.

21. Podľa rozsudku tunajšieho súdu by mal otec prispievať na výživu mal. syna 30 eur mesačne a na mal. syna 50 eur mesačne, v súlade s rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 3P/188/2017 - 50 zo dňa 15. 11. 2018. Tak ako súd uviedol vyššie, výživné ktoré bolo v roku 2018 určené na mal. dcéru v súčasnej dobe už nedosahuje ani výšku minimálneho výživného, ktoré je pre tento rok vo výške 36,80 eur, pričom už aj od júla 2022 bolo výživné vyššie ako 30 eur, a to vo výške 32,11 eur. Otec tak od júla 2022 platí menej ako je štátom určené minimálne výživné, ktoré je vo výške v sume rovnajúcej sa 30 % zo sumy životného minima.

22. Maloletá C. nastúpila do 5. ročníka základnej školy a mal. A. do 9. ročníka základnej školy, teda obe deti nastúpili na vyšší stupeň vzdelania, čo je zmena oproti poslednému rozhodnutiu. Výdavky mal. dcéry pozostávajú z nákladov na stravu 60 eur mesačne, hygienu 20 eur mesačne, na atopický ekzém 30 eur, oblečenie 50 eur mesačne, výtvarnú výchovu 10 eur mesačne, kredit na telefón 7 eur mesačne, výletov 20 – 30 eur ročne, okuliarov 80 eur jednorazovo, školských potrieb 20 eur. Potom máva ešte jednorazové výdavky v škole, na školu v prírode, plavecký výcvik, ktoré v min. rok boli v sume 150 eur. Celkovo tak mesačné výdavky maloletej dcéry sú vo výške cca. 220 eur mesačne.

23. Mal. syn A. je toho roku žiakom 9. ročníka ZŠ, pričom v novom školskom roku nastupuje na strednú školu, ktorú by chcel navštevovať v Poprade a s prípravou na budúce povolanie mu vzniknú vyššie výdavky. Výdavky mal. syna pozostávajú z nákladov na oblečenie 80 eur mesačne, stravu doma 120 – 130 eur mesačne, obedy v škole má bezplatné, kredit 7 eur mesačne, hygienu 20 eur mesačne, výlety a exkurzie po stredných školách 30 eur mesačne, výdavky na školské pomôcky 20 – 30 eur mesačne (pracovné zošity), triedny fond a začiatok šk. roka 60 eur ročne, fitko 20 eur mesačne. Celkovo sú tak výdavky mal. syna v sume cca 315 eur mesačne.

24. Ďalej súd mal za preukázané, že maloleté deti toho času nie sú schopné samé sa živiť, pretože ešte študujú, nemajú žiaden príjem. Súd zdôrazňuje, že vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu majú rodičia (matka i otec), pričom platí, že súd individuálne skúma možnosti, schopnosti a majetkové pomery, životnú úroveň, počet a výšku iných vyživovacích povinností každého z rodičov, plnenie vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o domácnosť, ktorej členom je dieťa.

25. Súd skúmal osobné a majetkové pomery oboch rodičov. Maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky, s ktorou žijú v spoločnej domácnosti, osobnú starostlivosť tak zabezpečuje matka. Príjem matky je momentálne nemocenská dávka vo výške 380 eur a rodinné prídavky v sume 180 eur, náhradné výživné v sume 80 eur. Mesačné náklady na bývanie sú v sume 130eur, internet + TV 20 eur. Ďalej má výdavky na stravu v sume 800 eur. Tieto výdavky znáša spoločne s manželom, s ktorým

žije aj s deťmi a ich spoločným dieťaťom v spoločnej domácnosti. Potom má už len bežné výdavky so zabezpečením ošatenia, obuvi, hygienických potrieb v sume 50 – 60 eur.

26. Pokiaľ ide o príjem otca, tak otec uviedol, že nepracuje, nepoberá žiadnu dávku v hmotnej núdzi, pretože ho otravuje behať po úradoch. Nie je vedený ani v evidencii uchádzačov o zamestnanie, a ani si aktívne nehľadá prácu. Pracuje občas brigádnicke, aj teraz má prácu v Poľsku, pričom príjem súdu neuviedol. Teda jeho príjem je vo výške 0 eur. mesačne. Aj jeho výdavky uviedol len minimálne, 20 eur mesačne + telefón. Nakoľko nemá príjem, jeho výdavky mu hradia podľa jeho tvrdenia, jeho kamaráti. Uviedol, že mal epileptické záchvaty, no nelieči sa a momentálne je jeho stav stabilizovaný. Výživné maloletým deťom neplatí, deťom je vyplácané náhradné výživné. Nad rámec súdom určeného výživného deťom žiadnou sumou neprispieva, s výnimkou 500 eur, ktoré poslal maloletému synovi minulý rok na birmovku.

27. Otec sa s deťmi v súčasnej dobe nestretáva, nekontaktuje ich, nezaujíma sa o nich. Styk s otca s mal. deťmi nie je upravený, teda otec sa s deťmi môže stretnúť kedykoľvek, čo však nevyužíva. Ako milujúci rodič by mal vyvinúť maximálnu snahu k tomu, aby svojim deťom mohol poskytovať primerané výživné zodpovedajúce ich potrebám, pokiaľ s nimi nežije v spoločnej domácnosti a osobne sa o neho nestará. Súd poukazuje na to, že cieľom výživného je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že pred potreby rodiča kladie zákon potreby dieťaťa, preto každý rodič má v prvom rade zabezpečiť výživu. Zároveň výživné je prednostná pohľadávka a cieľom výživného je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že pred potreby rodiča kladie zákon potreby dieťaťa, preto každý rodič má v prvom rade zabezpečiť výživu dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na svoje potreby. Súd vzhľadom na zmenu pomerov na strane maloletých, ktoré mali za následok zvýšenie ich výdavkov, zvýšil výživné pre mal. C. zo sumy 30 eur na sumu 100 eur mesačne a na mal. A. zo sumy 50 eur na sumu 100 eur mesačne od doručenia návrhu, t. j. od 28.08.2023 do budúca. Súd mal za preukázané, že je v možnostiach otca platiť takto určené výživné, nakoľko jeho zdravotný stav nie je dôvodom, aby si nemohol nájsť prácu za minimálnu mzdu. Sám uviedol, že sa nelieči, a momentálne je jeho stav stabilizovaný. Okrem iného samotný otec uviedol, že nie je ani vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, pretože pre 60 eur nemá nervy, aby behal po úradoch, čím sa oberá aspoň o nejaký príjem. Súd tiež zistil, že nie je ani dobrovoľne nezamestnaný. Z tohto správania otca možno vydedukovať, že on sám sa svojim správaním pripravil aj o minimálny príjem formou dávky v hmotnej núdzi. Zároveň otec tým, že nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, nie je ani dobrovoľne nezamestnaný, nie je platiteľom povinného zdravotného a sociálneho poistenia, a teda každý mesiac sa mu zvyšuje dlh voči štátu. Súd tiež zistil, že voči otcovi je vedených viacero exekúcií voči viacerým veriteľom (pozri čl. 60 súdneho spisu).

28. Súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Preto súd určil výživné do budúca vo vyššej sume ako žiadal otec, nakoľko má za to, že otec, a to s poukazom na vyjadrenie zamestnávateľa, sa sám pripravil o stabilné zamestnanie a pravidelný príjem, pričom táto skutočnosť nemôže byť na ťarchu maloletým deťom. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojim konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné.

29. Ak teda je za neplatením výživného, s čím priamo súvisí v tomto prípade nulový príjem, čo i len sčasti jeho nezodpovedné správanie otca, okolnosti prípadu je potrebné vyhodnotiť v kontexte potenciality príjmov otca. Zavineným konaním sa otec pripravil aj o minimálny príjem vo forme dávky v hmotnej núdzi, nakoľko pre svoje nezodpovedné správanie spočívajúce v jeho nezaujme, nie je evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie, čo aktuálne ide aj na úkor vyživovaných deťmi. Zároveň jeho zdravotný stav mu nebráni pracovať a dosahovať aspoň minimálny príjem v podobe minimálnej mzdy, ktorá je v súčasnej dobe na Slovensku cca 600 eur. Otec si však ani nehľadá príjem, aby vedel všetky svoje potreby uspokojiť. Jeho pasivita rovnako ide na jeho úkor. V súčasnej dobe otec síce odišiel pracovať do Poľska, avšak len na mesiac a príjem súdu ani nie je známy, pričom v Poľsku je minimálna mzda od januára 2024 v sume 960 eur mesačne.

30. Taktiež súd poukazuje na skutočnosť, že základné náklady, ktoré súvisia s ošatením, obuvou, hygienickými potrebami, nákupom drogerie a kozmetiky, nemusia byť exaktne preukázané. Tie sú teda považované za nejaké základné nevyhnutné. Rovnako súd prihliadol aj na to, že osobnú starostlivosť maloletým zabezpečuje výlučne matka, nakoľko otec sa s deťmi nestretáva a teda osobnú starostlivosť matky a tieto plnenia nemateriálnej povahy pripočítal matke na plnenie vyživovacej povinnosti. Otec neplatí ani bežné výživné, deťom je vyplácané náhradné výživné a už vôbec dobrovoľne inou sumou deťom neprispieva.

31. Pri určení výšky vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom súd vychádzal z majetkových a príjmových pomerov oboch rodičov, ktoré v konaní zistil, berúc do úvahy skutočnosť, že pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o maloleté dieťa osobne stará a na to, aká peňažná suma je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa. Medzi odôvodnené potreby dieťaťa sa pritom radia jednak potreby základné, medzi ktoré patrí napr. stravovanie, ošatenie, hygiena, školské výdavky, cestovné do školy, pomerná časť nákladov na bývanie, náklady na zdravotnícku starostlivosť, ako aj potreby v širšej miere prispievajúce k rozvoju osobnosti mladého človeka, ako sú napr. kultúra, šport, mimoškolské aktivity, záujmy, záľuby, prázdninové pobyty, to všetko primerané veku. U detí útlejšieho veku sú to aj všetky predmety stimulujúce ich fyzický a mentálny rozvoj (napr. hračky). Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa a jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať dieťaťu primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Na druhej strane uspokojovanie odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa je vždy limitované možnosťami, schopnosťami a majetkovými pomermi rodičov, pričom sú rozhodujúce predovšetkým reálne zárobkové schopnosti a možnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, t. j. vekom, zdravotným stavom, najvyššie dosiahnutým vzdelaním, praxou, odbornosťou, počtom vyživovacích povinností, u samostatne zárobkovo činnnej osoby tiež mierou pracovnej aktivity, kvalitou práce a schopnosťou uplatniť sa v konkurencii, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä pracovnými príležitosťami primeranými vlastnostiam rodičov. Taktiež v prejednávanej veci je potrebné prihliadnuť aj na starostlivosť o maloleté deti, ktorú sú zabezpečuje výlučne matka a ktorá je v prípade dcéry 75% a v prípade syna 30%. Táto miera starostlivosti o maloleté deti sa matke započítava ako jej finančné plnenie výživného pre maloleté deti.

32. Preto súd určil výživné do budúca v sume ako navrhovala matka a vo vyššej ako žiadal otec, nakoľko má za to, že otec je schopný nájsť si jednoduchú, hoci aj pomocnú prácu za minimálnu mzdu, keďže aj teraz prácu našiel. Zároveň jeho pasivita, neplnenie si povinností vo vzťahu k príslušným úradom, nemôže byť na ťarchu maloletým deťom.

33. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodovaciu prax súdov v poslednom období, podľa ktorej by sa výživné zamestnaného rodiča malo pohybovať v rozpätí 20 – 30 % jeho priemerného čistého príjmu (samozrejme s možnosťou rôznych modifikácií, najmä v závislosti na počte vyživovacích povinností či potrebách jednotlivých výživou oprávnených, ale aj povinných osôb). Hoci na území SR neexistuje tabuľková úprava výšky výživného, z ktorej by bolo možné vychádzať a určenie výživného je zo zákona potrebné posudzovať individuálne s ohľadom na okolnosti prípadu, je možné ako pomocné kritérium, vzhľadom na podobnosť právneho prostredia pri určovaní jeho výšky, zobrať do úvahy materiál Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2010 pod názvom „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem jednocení rozhodovací praxe soudu v otázkach výživného na nezaopatřené děti“.

34. Súd tiež poukazuje, že v prípade, ak by pristúpil vzhľadom na vek staršieho syna (čoskoro 15 rokov) k zohľadneniu hornej hranice percentuálneho podielu vyživovacej povinnosti otca voči synovi, ktorá je v rozpätí od 16 – 22 %, podľa príjmu, ktorý by mohol dosahovať v minimálnej výške 600 eur, tak 20 % z potencionálneho príjmu otca predstavuje 120 eur, čo je viac, ako súd zvýšil výživné pre mal. syna, pokiaľ ide o zvýšenie výživného na sumu 100 eur, avšak prihliadal na aktuálne potreby maloletého. U mal. dcéry, ktorá má skoro 11 rokov je rozpätie 15 % - 19 %, a 17 % z potencionálneho otca predstavuje 102 eur, čo je v podstate rovnaká suma, ako súd zvýšil výživné pre maloletú dcéru, pokiaľ ide o zvýšenie výživného na sumu 100 eur, pričom rovnako prihliadal na výdavky maloletej, ktoré uviedla matka.

35. Súd priznal výživné od 28. 08. 2023, teda podania návrhu na súd. Zároveň súd vypočítal otcovi aj dlžné výživné u maloletých detí za obdobie od 28. 08. 2023 do 15. 01. 2024 v celkovej sume 615,44

eur. Otec v rozhodnom období okrem súdom určeného výživného, iné čiastky na výživné dobrovoľne neuhradil, dokonca v súčasnej dobe neplatí ani bežné výživné a mal. deťom je vyplácané náhradné výživné. Keďže súd zvýšil výživné u mal. A. a mal. C. od podania návrhu 28. 08. 2023 do 15. 01. 2024, na mal. dcéru za pomernú časť mesiaca august, september, október, november, december a január mal otec dlh v celkovej sume 359 eur (pomerná časť výživného za mesiac august 2023, t. j. 4 dni x 2,25 eur, celkovo 9 eur, v mesiaci september, október, november, december 2023, január 2024 mal dlh eur 350 eur). Na mal. syna mal rovnako dlh za totožné obdobie v sume 256,44 eur (pomerná časť výživného za august 2023, t. j. 4 dni x 1,61 eur, celkovo 6,44 eur, v mesiaci september, október, november, december 2023, január 2024 mal dlh 250 eur). Vzhľadom na výšku dlžného výživného na bežné výživné, ktoré celkovo činí čiastku 615,44 eur na obe deti, platobné schopnosti otca, ako aj súčasné pomery matky, povolil splatenie dlžného výživného na bežné výživné pre mal. C. a mal. A. formou mesačných splátok vo výške po 20 eur mesačne na každé dieťa celkovo 40 eur, a to pod hrozbou straty splátok, počnúc mesiacom marec 2024, spolu s bežným výživným. Zároveň vzhľadom na finančné možnosti otca súd mal za to, že takto umožnené splatenie dlžného výživného formou splátok nijako neohrozí zabezpečovanie základných potrieb otca.

36. Súd má za to, že týmto rozhodnutím je akceptovaný záujem maloletých detí, čo je dlhodobou všeobecne prijímané kritérium vyplývajúce z celkového kontextu úpravy vzťahov medzi rodičmi a deťmi, ako aj z Dohovoru o právach dieťaťa a zo Základných zásad obsiahnutých v Zákone o rodine č. 36/2005 Z. z., najmä čl. 5 písm. h), podľa ktorého pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňujú okrem iného aj podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami.

37. Zároveň rozhodnutie súdu nie je nemenné a v prípade zmeny pomerov, či už na strane oprávnenej osoby, ako aj na strane povinnej osoby, sa novým návrhom možno domáhať zmeny súdneho rozhodnutia.

38. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 57 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu, a ak ide o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloleté deti, mimo peňažnej povinnosti, výkon rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny podaním návrhu na výkon rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku.